

Regjering, der i de nuværende vånffelige Ti-der støtter sig paa dette efter sin Natur vøllge og brede Grundlag, vil være iftånd til at modftaae mange Anføgelfer, hidvørende fra meget fædrelandsfindede, men vilde Theorieer, men faafnart man fætter den menige Befolkning, den store Borgerclaffe tilfide og gjør den ude af Stand til, om den vil, at ftaffe den Myn- dighed og Styrke tilveie, fom Statsmagten i fin høiefte Spidfe behøver for at ftyre Landet, undergraver man derved hele Ståens vøllge Tilvøerfse. Det er kun denne Betragtning, fom har ledet mig og fkal lede mig, faalænge jeg endnu har Haab tilbage om at bekæmpe den vrangte Vei, man her betræder. Man fkræver her hele Landalmuen, over en anden Kam, dømmer den efter en anden Maaleftof end Kjøbstadalmuen eller Kjøbstadbeoernte. I Kjøbstæderne udfondrer man efter Penge — jeg troer ikke det er heldigt, men man gjør det i alt Fald — et lavere og et høiere Borgerftab. Paa Landet har man ikke udfondret noget faadant, og fpørger man mig, om man har gjort vel deri eller ikke, figer jeg: Man har gjort vel deri; thi det er den anden store Feil, man begaaer i dette Dieblif, at man arbeider dem i Hænde, der fondre de Befiddende fra de Ifke-Befiddende, og fremkalder Fjændftab mellem de to Claffer. Saalænge vi faa at fige kunne kalde Bondealmuen en Genhed, er den store Maffe Ifke-Befiddende og Arbeidsclaffen, fom findes paa Landet, eens ftillede med den store Maffe Befiddende og Driftsmænd, men fra det Dieblif, man prøver paa at fondre dem fra hinanden, have vi gjort et bethdeligt Tilbagefkrift paa den Udviklingsbåne, fom hele Europa har betrædt. Dette Tilbagefkrift bliver ligefrem en naturlig Opgåve for den nye Forfatning; hvortil vi komme, den vil kræve Udfondring efter Befiddelfe og Brug fom Valgbetingelfe i alle Claffer. Dette vil blive den fimplé, naturlige Følge; det vil blive gjenneført og føre til Uheld, og derfor fkal man mødarbeide det itide. — Dengang jeg først traadte frem i Livet, mødte jeg den danff-norffe Stats Opløfning, og da faae jeg ogfaa i Nærheden Spiren udfaaet til den nye Opløfning, der nu er indtraadt, idet der i den fydflige Deel af Landet, ligefom i

Norge, da det ffiltes fra os, udfviklede fig en Frihedsbeftræbelfe, fom vi her i Kongeriget forfømte. Den udfviklede fig faaledes, at den fæftede fig til den Deel af Landet, fom føgte en berettiget Støtte udenfor Riget, en Deel, der hidtildags havde følt fig famlet og fammenholdt med det. Der laa faaledes dengang for hver Mandfs Vlif Faren ved, at denne Beftræbelfe, der gik imod Syd og ftøttedes af Forholdene udenfor Riget, ffulde drage en Deel af dette med fig, hvis ikke Kongeriget selv udfviklede fig fydligere. Det blev senere klart for Enhver, der vilde fee fig om, at det, der fandedes i Kongeriget, for at det med Held ffulde kunne gaae en faadan Udfviklingsræffe imøde, var, at den store Borgerbefolkning, den enefte Spire til en alvorlig, rigtig dygtig Middelstand, Bondealmuen, var fondret fra alle de øvrige Stænder, og derfor har det fra min tidligfte Tid grebet mig, at der var to Ting, man maatte virke hen til, for om muligt at fiftre den tilbageblevne Deel af Landet; thi Alle, fom vilde vide det, vidfte dengang, at det tilbageblevne Danmark havde ligget for fom Gjenftånd for Deling. Den ene af disse Ting var, at vi formaade Regjeringen til, faavidt det stod i dens Magt, efterhånden at fondre Slesvig fra Holftéen, og den anden var, at vi formaade den til — og det stod i dens Magt — at udfvikle Landboalmuen til at ftaae paa lige Fod med den øvrige Deel af den danff Befolkning. For disse to Formaal arbeidede jeg ftadigt, og jeg har haft den Glæde, at de begge to lyffedes. I 1852 kom vi faa vidt, at Slesvig blev fondret fra Holftéen, og det kunde, efter min Overthdning, være blevet ved at være det, naar vi ikke havde villet beholde Holftéen; men denne Side af Sagen lader jeg albeles ligge, thi den er nu gaaet tilgrunde. Den anden Side af Sagen, at ftaffe Bondealmuen en Rigeberettigelfe med de øvrige Dele af Folket, blev naaet ved Omftændighedernes Magt, men vi ere nu ifærd med igjen at ftille os ved det store Gøde, vi herved havde vundet fremfor nogen anden Stat i Europa, og jeg troer, Enhver vil anfæe det for høift naturligt, om jeg idetmindfte for min Part gjør Alt, hvad der ftaaer i min Magt for at forhindre Noget,